

Dosarul nr. 3ra-1344/18

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani – V. Chiselița
Instanța de apel: CA Chișinău – A. Bostan, A. Pahopol, V. Negru

DECIZIE

14 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Tatiana Vieru
Nicolae Craiu
Mariana Pitic
Victor Burduh
Maria Ghervas

examinând recursurile declarate de către Gheorghe Străisteanu și Serviciul Fiscal de Stat,

în cauza civilă la acțiunea lui Gheorghe Străisteanu împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație, dreptul la examinarea cererii în termen rezonabil și încasarea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din data de 03 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au respins apelurile declarate de către Gheorghe Străisteanu și Serviciul Fiscal de Stat, s-a menținut hotărârea din data de 04 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

constată:

La 10 octombrie 2017 Gheorghe Străisteanu s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Fiscal de Stat, solicitând constatarea îngerării dreptului de acces la informație și dreptul la examinarea în termen rezonabil a cererii din data de 05 septembrie 2017, obligarea examinării cererii în strictă conformitate cu prevederile legislației în vigoare, prezentarea informației solicitate și repararea prejudiciului moral în mărime de 4 200 lei.

În motivarea cererii înaintate a indicat că la 05 septembrie 2017, ora 14:42, a expediat la adresa mail@fisc.md o cerere în baza Legii privind accesul la informație, prin care a solicitat să fie informat care este suma totală transferată de SRL „Inima Codrului” sub diferite categorii de impozite la bugetul de stat, în perioada 27 martie 2013 – 01 septembrie 2017, câte dispoziții, delegații de control au fost emise de Serviciul Fiscal de Stat în privința societății în această perioadă de activitate, câte au fost realizate și câte nu.

În demersul anexat la cerere a indicat că a solicitat să-i fie confirmată recepționarea, data și numărul de înregistrare a cererii, date ce nu i-au fost confirmate.

Tot în aceeași zi la adresa electronică straisteanugheorghe@gmail.com a primit confirmare privind recepționarea cererii de către angajații Serviciului Fiscal de Stat, informația fiind expediată de la poșta electronică de la mail@fisc.md.

Gheorghe Străisteanu a mai indicat că nu a primit nici un răspuns la solicitarea din data de 05 septembrie 2017.

Astfel, în opinia reclamantului angajații Serviciului Fiscal de Stat i-au încălcat grav dreptul la informație și dreptul la examinarea cererii din data de 05 septembrie 2017 în termenul stabilit de lege, ori informația solicitată urmă să o prezinte ca probă în instanța de judecată în cadrul examinării unui litigiu privind anularea actelor juridice falsificate de către angajații organului fiscal.

Prin acțiunile angajaților Serviciului Fiscal de Stat i s-a cauzat în prejudiciu moral, manifestat prin suferințele continue din cauza nenumăratelor ilegalități comise în privința sa de către angajații pârâtului, anxietate cauzată de incertitudinea creată, suferințe psihice, stres, nervi, griji, afecțiuni sufletească și spirituală, etc.

Prin hotărârea din data de 04 aprilie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani s-a admis parțial cererea de chemare în judecată, s-a constatat îngrădirea dreptului lui Gheorghe Străisteanu la acces la informație și soluționării cererii din 05 septembrie 2017, s-a obligat Serviciul Fiscal de Stat să examineze cererea lui Gheorghe Străisteanu expediată prin intermediul poștei electronice la data de 05 septembrie 2017, în rest, pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate. (f.d 59, 71-74)

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 03 iulie 2018 a respins apelurile declarate de către Gheorghe Străisteanu și Serviciul Fiscal de Stat, a menținut hotărârea din data de 04 aprilie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani. (f.d. 95,96-106)

Împotriva deciziei instanței de apel, la data de 09 august 2018 a declarat recurs Gheorghe Străisteanu, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe în partea reparării prejudiciului moral și a emite în această parte o nouă hotărâre privind admiterea integrală a acțiunii, încasarea sumei de 4 200 lei cu titlul de prejudiciu moral. (f.d. 109-119)

În motivarea recursului Gheorghe Străisteanu a indicat că atât instanța de fond cât și instanța de apel nu au aplicat legea care urma să fie aplicată, au ignorat toate probele și prevederile legislației în vigoare potrivit cărora hotărârea judecătorească trebuie să fie legală, motivată, să conțină răspuns la toate pretențiile formulate.

Instanțele de judecată, deși au constatat încălcarea dreptului recurentului la informație și la examinarea cererii din data de 02 septembrie 2017 în termenul prevăzut de lege, au respins pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral, ignorând toate probele, prevederile legislației în vigoare și recomandările CEDO, cu privire la caracterul compensatoriu al hotărârii de restabilire a drepturilor.

La 08 septembrie 2018 a depus recurs Serviciul Fiscal de Stat, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea acțiunii.(f.d.136-139)

În susținerea solicitărilor înaintate Serviciul Fiscal de Stat a indicat că instanța de apel nu a elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei și nu a dat apreciere corectă probelor prezentate de organul fiscal.

Mai mult, cererea cu privire la accesul la informație a fost semnată de Gheorghe Străisteanu în calitate de administrator al SRL „Inima Codrului”, prin urmare persoana presupusă a fi lezată în dreptul de acces la informație este SRL „Inima Codrului” și nu persoana fizică Gheorghe Străisteanu.

Astfel, instanțele de judecată urmau să constate că în speță nu sunt aplicabile prevederile Legii cu privire la accesul la informație, fapt ce a dus la aplicarea eronată a normelor de drept material.

În conformitate cu art. 434, alin. (1) al Codului de procedură civilă recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 03 iulie 2018, confirmare privind recepționarea acesteia de către recurenți la materialele dosarului lipsește.

În aceste circumstanțe recursurile declarate la data de 09 august 2018 de către Gheorghe Străisteanu și la data de 08 septembrie 2018 de către Serviciul Fiscal de Stat, sunt depuse în termen.

În conformitate cu art. 439, alin. (2) al Codului de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție prin încheierea din data de 07 noiembrie 2018 a considerat recursul admisibil.

Articolul 441 al Codului de procedură civilă, stipulează că în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 445, alin. (1), lit. b) al Codului de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Verificând cele invocate în recursuri, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul depus de către Gheorghe Străisteanu parțial întemeiat și care urmează să fie admis, iar recursul de către Serviciul Fiscal de Stat neîntemeiat și care urmează a fi respins din considerentele ce preced.

În conformitate cu art. 118, alin. (3) al Codului de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 130, alin. (1-3) al Codului de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea,

veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii.

În speță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că la data de 05 septembrie 2017 Gheorghe Străisteanu a expediat la adresa electronică mail@fisc.md cerere prin care a solicitat eliberarea informației cu privire la activitatea SRL „Inima Codrului” a cărei fondator și administrator este. Totodată, a solicitat confirmarea recepționării cererii.

Fiindcă Serviciul Fiscal de Stat a refuzat să-i elibereze informația solicitată prin cererea din data de 05 septembrie 2017, Gheorghe Străisteanu a depus în instanță de contencios administrativ acțiune privind constatarea faptului încălcării dreptului de acces la informație, obligarea de a elibera informația solicitată și repararea prejudiciului moral cauzat.

Colegiul lărgit conchide ca fiind neîntemeiat argumentul Serviciului Fiscal de Stat precum că prezentul litigiu nu este reglementat de Legea privind accesul la informație nr. 982-XIV din data de 11 mai 2000, ori potrivit art. 6, alin. (1) al Legii sus-menționate informații oficiale sunt considerate toate informațiile aflate în posesia și la dispoziția furnizorilor de informații, care au fost elaborate, selectate, prelucrate, sistematizate și/sau adoptate de organe ori persoane oficiale sau puse la dispoziția lor în condițiile legii de către alți subiecți de drept.

Prin urmare, obiectul prezentului litigiului, constatarea încălcării dreptului lui Gheorghe Străisteanu de acces la informație, este reglementat prin Legea privind accesul la informație nr. 982-XIV din data de 11 mai 2000, ori informația solicitată cu privire la suma transferată de către SRL „Inima Codrului” sub diferite categorii de impozite la bugetul de stat în perioada 27 martie 2013 -01 septembrie 2017, prin prisma art. 6, alin. (1) este informație oficială, deținută de furnizorul de informații.

Instanțele de judecată ierarhic inferioare, fiind învestite cu judecarea cauzei au admis parțial pretențiile lui Gheorghe Străisteanu.

Pentru a decide astfel, instanțele de judecată au reținut că cererea lui Gheorghe Străisteanu din data de 05 septembrie 2017 nu a fost examinată și soluționată de către Serviciul Fiscal de Stat, în conformitate cu dispozițiile Legii privind accesul la informație. Astfel, au constatat îngrădirea dreptului lui Gheorghe Străisteanu la accesul la informație, cu obligarea Serviciul Fiscal de Stat să examineze cererea lui Gheorghe Străisteanu, în rest pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral a fost respinsă. (f.d. 59, 95).

Soluțiile instanțelor de judecată au fost contestate atât de solicitantul informației în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral cât și de furnizorul informației privind netemeinicia pretențiilor înaintate, astfel instanța de recurs va verifica temeinicia tuturor pretențiilor invocate.

Analizând probele din dosar cu raportarea lor la prevederile legii, Colegiul consideră necesar a casa parțial ambele hotărâri cu adoptarea unei hotărâri noi.

În argumentarea opiniei formate instanța de recurs reține următoarele.

Conform art. 10 al Legii privind accesul la informație nr. 982-XIV din data de 11 mai 2000 persoana are dreptul de a solicita furnizorilor de informații, personal sau prin reprezentanții săi, orice informații aflate în posesia acestora, cu excepțiile stabilite de legislație. Dreptul persoanei de a avea acces la informații, inclusiv la informațiile cu caracter personal, nu poate fi îngrădit decât în condițiile legii. Orice persoană care solicită acces la informații în conformitate cu prezenta lege este absolvită de obligația de-a-și justifica interesul pentru informațiile solicitate.

Prin prisma de drept sus- citată rezultă că Gheorghe Străisteanu este în drept să solicite informația cu privire la activitatea SRL „Inima Codrului”, a cărui fondator și administrator este, ori aceasta informație se află în posesia furnizorului de informații, iar argumentul Serviciului Fiscal de Stat precum că persoana care ar putea contestat refuzul este SRL „Inima Codrului” și nici de cum persoana fizică Gheorghe Străisteanu este neîntemeiat și lipsit de suport juridic.

Conform prevederilor art. 11, pct. (1), (2), (4) al Legii privind accesul la informație furnizorul de informații este obligat: să asigure informarea activă, corectă și la timp a cetățenilor asupra chestiunilor de interes public și asupra problemelor de interes personal; să garanteze liberul acces la informație; să respecte termenele de furnizare a informației, prevăzute de lege.

Potrivit probelor prezentate la materialele dosarului rezultă că Gheorghe Străisteanu la data de 05 septembrie 2017 a solicitat de la Serviciul Fiscal de Stat informații oficiale, pe care acesta o posedă, iar contrar obligațiilor stabilite furnizorul de informații nu a examinat cererea și nu a acordat informația solicitată, ori nu a prezentat probe admisibile și pertinente ce ar confirma examinarea cererii și remiterea răspunsului în adresa solicitantului, în termenul stabilit de lege.

Deci, în urma celor relatate Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată încălcarea dreptului lui Gheorghe Străisteanu de acces la informație, iar recursul declarat de către Serviciul Fiscal de Stat fiind neîntemeiat și care urmează a fi respins, cu menținerea soluțiilor instanțelor de judecată în partea admiterii pretențiilor cu privire la constatarea îngerării dreptului lui Gheorghe Străisteanu la accesul la informație și soluționării cererii, obligarea Serviciul Fiscal de Stat să examineze cererea lui Gheorghe Străisteanu expediată prin intermediul poștei electronice la data de 05 septembrie 2017.

Totodată, instanța de recurs constată că deși la soluționarea cauzei au fost stabilite pe deplin circumstanțele care au importanță pentru judecarea cauzei în fond, concluziile instanței de apel și ale instanței de fond în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral, sunt nefondate, fapt ce rezultă din interpretarea greșită a prevederilor legale ce guvernează raportul juridic litigios în coroborare cu materialul probator prezentat de părți.

Potrivit art. 24 al Legii cu privire la accesul la informație nr. 982-XIV din 11 mai 2000, în funcție de gravitatea efectelor pe care le-a avut refuzul nelegitim al funcționarului public, responsabil pentru furnizarea informațiilor oficiale, de a asigura accesul la informația solicitată, instanța de judecată decide aplicarea unor sancțiuni în conformitate cu legislația, repararea prejudiciului cauzat prin refuzul nelegitim de a furniza informații sau prin alte acțiuni ce prejudiciază dreptul de acces la informații, precum și satisfacerea neîntârziată a cererii solicitantului.

Totodată, prin prisma art. 1422, alin. (1) și (2) în colaborare cu art. 1423 ale Codului civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată.

Astfel, la examinarea cerinței privind compensarea prejudiciului moral, instanța reține că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului

moral este criteriul echității, iar compensația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit.

Respectiv, fiecare persoană care pretinde că a suferit, este în drept să-și estimeze prejudiciul adus, dar numai instanța de judecată este împuternicită de lege să aprecieze cuantumul prejudiciului moral, conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de circumstanțele cazului concret, de personalitatea părților.

La caz, luând în considerare că s-a constatat violarea dreptului lui Gheorghe Străisteanu de a primi răspuns la cererea din 05 septembrie 2017, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră întemeiată pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin nefurnizarea informației solicitate.

Prin urmare, instanța de recurs ținând cont de circumstanțele cauzei, pretențiile invocate, complexitatea cauzei, comportamentul părților, conduita furnizorului de informație și de importanța procesului pentru reclamant, consideră că suma de 200,00 lei cu titlu de prejudiciu moral este echitabilă suferințelor psihice suportate de către Gheorghe Străisteanu, nefiind excesivă pentru intimat, dar care concomitent nu poate constitui un venit nejustificat.

Colegiul reține că suma solicitată de reclamant cu titlu de prejudiciu moral în mărime de 4 200 lei este una exagerată și nejustificată, ori la stabilirea cuantumului despăgubirilor se impune prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie venituri nejustificative.

Astfel, concluzia instanțelor inferioare, privind recunoașterea încălcării dreptului de acces la informare, constituie în sine o satisfacție echitabilă suficientă, este eronată, or, această constatare nu este de natură să restabilească echitatea socială și suferințele cauzate prin nefurnizarea în termenul prevăzut de lege a informației solicitate, însă suma de 200,00 lei ar putea acoperi suferințele suportate de reclamant.

Dreptul de acces la informație constituie un drept fundamental al persoanei, garantat atât de legislația națională, cât și de cea internațională, iar instanțele au stabilit deja comiterea de către Serviciul Fiscal de Stat a faptei ilicite sus-indicate, iar încălcările corespunzătoare au cauzat lui Gheorghe Străisteanu sentimente de anxietate, neliniște, perturbare a vieții, disconfort și retrăire, incapacitate de a se bucura în modul cuvenit de garanțiile prescrise de lege, etc., atribuite și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului la categoria componentelor prejudiciului moral, respectiv, a suferințelor psihice (cauzele Sommerfeld vs. Germania, McFarlane vs. Irlanda).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că mărimea prejudiciului moral stabilit în mărime de 200 lei este o sumă echitabilă în raport cu suferințele morale și psihice suportate de reclamant.

În concluzie, Colegiul lărgit constată că recursul declarat de către Serviciul Fiscal de Stat este neîntemeiat și care urmează a fi respins, iar recursul declarat de către Gheorghe Străisteanu urmează a fi admis, casată decizia instanței de apel, hotărârea primei instanțe în parte și adoptarea unei noi hotărâri prin care se admite parțial acțiunea lui Gheorghe Străisteanu în partea reparării prejudiciului moral.

Concomitent, Colegiul relevă, că în cadrul judecării pricinii, instanțele de judecată ierarhic inferioare au creat participanților la proces condiții obiective și echitabile, pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea dreptului la un proces echitabil.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că prima instanță și instanța de apel au stabilit circumstanțele pricinii și nu este necesară verificarea suplimentară și administrarea de noi dovezi, însă au apreciat arbitrar probele administrate și au aplicat eronat normele de drept material, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de către Serviciul Fiscal de Stat, de a admite parțial recursul declarat de către Gheorghe Străisteanu, de a casa parțial decizia Curții de Apel Chișinău din data de 03 iulie 2018 și hotărârea din data de 04 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani și de a emite în această parte o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 445, alin. (1) lit. b) al Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de către Serviciul Fiscal de Stat.

Se admite recursul declarat de către Gheorghe Străisteanu.

Se casează decizia din data de 03 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din data de 04 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani în cauza civilă la acțiunea lui Gheorghe Străisteanu împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație, dreptului la examinarea cererii în termen rezonabil și compensarea prejudiciului moral, în partea respingerii pretenției privind compensarea prejudiciului moral și în această parte se emite o nouă hotărâre.

Se admite parțial acțiunea cu privire la repararea prejudiciului moral și se încasează de la Serviciul Fiscal de Stat în beneficiul lui Gheorghe Străisteanu suma de 200 (două sute) lei 00 bani.

În rest, decizia din 03 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 04 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Mariana Pitic

Nicolae Craiu

Victor Burduh

Maria Ghervas